

E

manorama Series No. 44.

918

॥ शब्दमञ्जरी ॥

SABDA MANJARI

Acc No. 8232

H

Edited by 368

C. Sankara Rama Sastri, M.A., B.L.,

Printed and Published By
THE SRI BALAMANORAMA PRESS,
MYLAPORE, MADRAS.

Price]

1948

[10 Anna's SGDF

ஸ்ரீ பாலமன்ற சிவநாயக பத்ரி

Sri Balamanorama Series

॥ ஶब்஦மञ்ஜரி ॥

SABDA MANJARI

ACN No 8232
Edited by H 368

C. Sankara Rama Sastri, M.A., B.L.,

தின்கல் நெடு... E - 918

Printed and Published By
THE SRI BALAMANORAMA PRESS,
MYLAPORE, MADRAS.

Price]

1948

[10

SGDF
Annas
Sri Gargeeswari Digital Foundation

Digitized by srujanika@gmail.com

THE
STORY OF
BALMAM AGRA

SGDF

Sri Gargeshwari Digital Foundation

PREFACE.

• **Śabda Mañjarī** is a book which any beginner in Sanskrit can ill afford to ignore. It has always been the practice in the traditional school to make students get by heart the Śabdas contained in the Śabda Mañjarī in the initial stages of their studies.

• In Śabda Mañjarī we have a compilation of the final forms which certain typical nouns and adjectives take as used in practice varying with the gender of the words and the case and number in which they are employed.

Pāṇini divides Sanskrit words into two classes—सुबन्त and तिडन्त. Indeclinables too are by a sort of grammatical fiction included under the head of सुबन्त. सुप् is the suffix which a प्रातिपदिक or noun-stem takes to yield a finite noun or adjective, and तिड् is the suffix which a धातु or root takes to give rise to a final predicate. The सुप् suffixes are 21 in number falling into 7 विभक्तिः or cases, each विभक्ति consisting of three terminations belonging respectively to the three numbers,—singular, dual and

plural. संबोधनं or the Vocative is treated as a species of प्रथमाविभक्ति. Of the two tables given in the next two pages the first sets out the suffixes as laid down by Pāṇini and their effective portions which result from an elimination of the superfluous elements therein inserted by Pāṇini for certain grammatical purposes. The other table gives the names of the विभक्तिः and their meanings in English and Tamil.

It is to be borne in mind that in Sanskrit the gender of words does not always follow the gender of objects. The masculine use of दाराः a wife, the neuter use of मित्रः a friend and the feminine use of मतिः intellect are examples to the point. The Number too in which a word is used sometimes deviates from the Number of the object though very rarely. The plural असवः and दाराः illustrate this peculiarity. Some words are employed in all the three genders, some in two only, the others in one only. The distinction in genders is to be known only through practice roughly codified in the Liṅgānuśāsana and through Nighaṇṭus or lexicons.

SGDF

C. SANKARARAMA SASTRI

विभक्ति:

कारकं

प्रथमा

कर्तृ

द्वितीया

कर्म

तृतीया

करण

चतुर्थी

संप्रदान

पञ्चमी

अपादान

षष्ठी

...

सप्तमी

अधिकरण

According to
Pāṇini

सु	औ	जस्
अम्	औट्	शस्
टा	भ्याम्	भिस्
डे	भ्याम्	भ्यस्
डसि	भ्याम्	भ्यस्
डस्	ओस्	आम्
डि	ओस्	सुप्

Noun declensions

The resultant
real suffixes.

स्	औ	अस्
अम्	औ	अस्
आ	भ्यां	भिस्
ए	भ्यां	भ्यस्
अस्	भ्यां	भ्यस्
अस्	ओस्	आम्
इ	ओस्	सु

SGDF

விமுகி:	Case	Meaning	அர்த்தம்
பிரथமா	Nominative	(Subject of verb)	...
द्वितीया	Accusative	(Object of verb)	ஜி
तृतीया	Instrumental	By, with, through.	ஆல், ஓடு, உடன்.
चतुर्थी	Dative	To, for.	பொருட்டு, கு.
पञ्चमी	Ablative	From, than.	நின்று, காட்டிலும், ஆல்.
षष्ठी	Genitive	Of, to.	கு, உடைய.
सप्तमी	Locative	At, in, on, into.	இல், இடத்தில்.
संबोधनप्रथமा	Vocative	Oh.	ஏ.

வசன்	Number	எண்	லிங்கம்	Gender	பால்
एकवचनं	Singular	ஒருமை.	புஞ்சலிங்கம்	Masculine	ஆண்பால்.
द्विवचनं	Dual	இருமை.	स्त्रीलिङ्कम्	Feminine	பெண்பால்.
बहुवचनं	Plural	பன்மை.	नपुंसकलிங்கम्	Neuter	ஒன்றன்பால்

SGDF

ஆண்பால்.
பெண்பால்.
ஒன்றன்பால்

CONTENTS.

	Page
अजन्तसाधारणशब्दाः	1—10
तत्र पुंलिङ्गशब्दाः	1—4
„ स्त्रीलिङ्गशब्दाः	4—7
„ नपुंसकलिङ्गशब्दाः	7—10
सर्वनामशब्दाः	10—21
हलन्तसाधारणशब्दाः	21—38
तत्र पुंलिङ्गशब्दाः	21—29
„ स्त्रीलिङ्गशब्दाः	30—33
„ नपुंसकलिङ्गाः	33—38
अजन्तविशेषशब्दाः	38—51
तत्र पुंलिङ्गाः	38—47
„ स्त्रीलिङ्गाः	47—49
„ नपुंसकलिङ्गाः	49—51
हलन्तविशेषशब्दाः	52—67
तत्र पुंलिङ्गाः	52—63
„ स्त्रीलिङ्गाः	63—64
„ नपुंसकलिङ्गाः	65—67
संख्यावाचकशब्दाः	67—71

SGDF

२०८७

०१—१	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
१—१	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
३—१	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
०१—२	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
१४—०१	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
८८—१५	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
०१—१५	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
६६—०१	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
४८—६१	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
१—४६	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
११—१५	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
६१—१५	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
१८—०१	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
३०—०	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
६०—१०	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
४०—५०	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
७०—००	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥
१७—५०	। अस्त्रावस्त्रावस्त्रा ॥

SGDF

॥ श्रीः ॥

॥ शब्दमञ्जरी ॥

॥ अजन्तसाधारणशब्दाः ॥

—००५००—

• 1. अकारान्तः पुंलिङ्गो रामशब्दः ।

विभक्तिः	एकवचनं	द्विवचनं	बहुवचनं
प्रथमा	रामः	रामौ	रामाः
द्वितीया	रामं	रामौ	रामान्
तृतीया	रामेण	रामाभ्यां	रामैः
चतुर्थी	रामाय	रामाभ्यां	रामेभ्यः
पञ्चमी	रामात्	रामाभ्यां	रामेभ्यः
षष्ठी	रामस्य	रामयोः	रामाणाम्
सप्तमी	रामे	रामयोः	रामेषु
संवोधन-	हे राम	हे रामौ	हे रामाः
प्रथमा			

एवं कृष्णः, गोविन्दः, मुकुन्दः इत्यादयः ॥

2. इकारान्तः पुंलिङ्गो हरिशब्दः ।

प्र०	हरिः	हरी	हरयः
द्वि०	हरिं	हरी	हरीन्
तृ०	हरिणा	हरिभ्यां	हरिभिः
च०	हरये	हरिभ्यां	हरिभ्यः
प०	हरेः	हरिभ्यां	हरिभ्यः
ष०	हरेः	हर्योः	हरीणाम्
स०	हरौ	हर्योः	हरिषु
सं०	हे हरे	हे हरी	हे हरयः

एवं कविः, अभिः, रविः, दाशरथिः इत्यादयः ॥

3. उकारान्तः पुंलिङ्गः शंभुशब्दः ।

शंभुः	शंभू	शंभवः
शंभुं	शंभू	शंभून्
शंभुना	शंभुभ्यां	शंभुभिः
शंभवे	शंभुभ्यां	शंभुभ्यः
शंभोः	शंभुभ्यां	शंभुभ्यः
शंभोः	शंभवोः	शंभूनाम्
शंभौ	शंभवोः	शंभुषु
हे शंभो	हे शंभू	हे शंभवः

एवं विष्णुः, भानुः, विधुः इत्यादयः ॥

4. ऋकारान्तः पुंलिङ्गो धातृशब्दः ।

धाता	धातारौ	धातारः
धातारं	धातारौ	धातृन्
धात्रा	धातृभ्यां	धातृभिः
धात्रे	धातृभ्यां	धातृभ्यः
धातुः	धातृभ्यां	धातृभ्यः
धातुः	धात्रोः	धातृणाम्
धातरि	धात्रोः	धातृषु
हे धातः	हे धातारौ	हे धातारः

एवं शास्ता, कर्ता इत्यादयः ॥

5. ऋकारान्तः पुंलिङ्गः पितृशब्दः ।

पिता	पितरौ	पितरः
पितरं	पितरौ	पितृन्
पित्रा	पितृभ्यां	पितृभिः
पित्रे	पितृभ्यां	पितृभ्यः
पितुः	पितृभ्यां	पितृभ्यः
पितुः	पित्रोः	पितृणाम्
पितरि	पित्रोः	पितृषु
हे पितः	हे पितरौ	हे पितरः

एवं जामाता, भ्राता इत्यादयः ॥

6. ओकारान्तः पुंलिङ्गः स्त्रीलिङ्गश्च गोशब्दः ।

गौः	गावौ	गावः
गां	गावौ	गा॒ः
गवा	गोभ्यां	गोभि॑ः
गवे	गोभ्यां	गोभ्यः
गोः	गोभ्यां	गोभ्यः
गोः	गवोः	गवाम्
गवि	गवोः	गोषु
हे गौः	हे गावौ	हे गावः

एवं सुद्यौः, स्मृतौः इत्यादयः ॥

॥ इत्यजन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

7. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गो रमाशब्दः ।

रमा	रमे	रमाः
रमां	रमे	रमाः
रमया	रमाभ्यां	रमाभि॑ः
रमायै	रमाभ्यां	रमाभ्यः
रमायाः	रमाभ्यां	रमाभ्यः
रमायाः	रमयोः	रमाणाम्
रमायां	रमयोः	रमासु
हे रमे	हे रमे	हे रमाः

एवं सीता, भामा, पद्मा इत्यादयः ॥

8. इकारान्तः स्त्रीलिङ्गो मतिशब्दः ।

मतिः	मती	मतयः
मतिं	मती	मतीः
मत्या	मतिभ्यां	मतिभिः
मत्यै, मतये	मतिभ्यां	मतिभ्यः
मत्याः, मतेः	मतिभ्यां	मतिभ्यः
मत्याः, मतेः	मत्योः	मतीनाम्
मत्यां, मतौ	मत्योः	मतिषु
हे मते	हे मती	हे मतयः

एवं रुचिः, घृणिः इत्यादयः ॥

9. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गो गौरीशब्दः ।

गौरी	गौर्यौ	गौर्यः
गौरीं	गौर्यौ	गौरीः
गौर्या	गौरीभ्यां	गौरीभिः
गौर्यै	गौरीभ्यां	गौरीभ्यः
गौर्याः	गौरीभ्यां	गौरीभ्यः
गौर्याः	गौर्योः	गौरीणाम्
गौर्या	गौर्योः	गौरीषु
हे गौरि	हे गौर्यौ	हे गौर्यः

एवं वाणी, नदी इत्यादयः ॥

10. उकारान्तः स्त्रीलिङ्गो धेनुशब्दः ।

धेनुः	धेनू	धेनवः
धेनुं	धेनू	धेनूः
धेन्वा	धेनुभ्यां	धेनुभिः
धेन्वै, धेनवे	धेनुभ्यां	धेनुभ्यः
धेन्वाः, धेनोः	धेनुभ्यां	धेनुभ्यः
धेन्वाः, धेनोः	धेन्वोः	धेनूनाम्
धेन्वां, धेनौ	धेन्वोः	धेनुषु
हे धेनो	हे धेनू	हे धेनवः

एवं तनुः, इषुः, पदुः इत्यादयः ॥

11. ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गो वधूशब्दः ।

वधूः	वध्वौ	वध्वः
वधूं	वध्वौ	वधूः
वध्वा	वधूभ्यां	वधूभिः
वध्वै	वधूभ्यां	वधूभ्यः
वध्वाः	वधूभ्यां	वधूभ्यः
वध्वाः	वध्वोः	वधूनाम्
वध्वां	वध्वोः	वधूषु
हे वधु	हे वध्वौ	हे वध्वः

एवं तनूः, चमूः इत्यादयः ॥

12. ऋकारान्तः खीलिङ्गो मातृशब्दः ।

माता	मातरौ	मातरः
मातरं	मातरौ	मातृः
मात्रा	मातृभ्यां	मातृभिः
मात्रे	मातृभ्यां	मातृभ्यः
मातुः	मातृभ्यां	मातृभ्यः
मातुः	मात्रोः	मातृणाम्
मातरि	मात्रोः	मातृषु
हे मातः	हे मातरौ	हे मातरः

एवं याता, ननान्दा, दुहिता इत्यादयः ॥

॥ इत्यजन्तखीलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

13. अकारान्तनपुंसकलिङ्गो ज्ञानशब्दः ।

ज्ञानं	ज्ञाने	ज्ञानानि
ज्ञानं	ज्ञाने	ज्ञानानि
ज्ञानेन	ज्ञानाभ्यां	ज्ञानैः
ज्ञानाय	ज्ञानाभ्यां	ज्ञानेभ्यः
ज्ञानात्	ज्ञानाभ्यां	ज्ञानेभ्यः
ज्ञानस्य	ज्ञानयोः	ज्ञानानाम्
ज्ञाने	ज्ञानयोः	ज्ञानेषु
हे ज्ञान	हे ज्ञाने	हे ज्ञानानि

एवं धनं, वनं, फलम् इत्यादयः ॥

SGDF

14. इकारान्तनपुंसकलिङ्गो वारिशब्दः ।

वारि	वारिणी	वारीणि
वारि	वारिणी	वारीणि
वारिणा	वारिभ्यां	वारिभिः
वारिणे	वारिभ्यां	वारिभ्यः
वारिणः	वारिभ्यां	वारिभ्यः
वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्
वारिणि	वारिणोः	वारिषु
हे वारे, हे वारि	हे वारिणी	हे वारीणि

एवं कराङ्ग्रि, पादपाणि, हरहरि इत्यादयः ॥

15. इकारान्तनपुंसकलिङ्गः शुचिशब्दः ।

शुचि	शुचिनी	शुचीनि
शुचि	शुचिनी	शुचीनि
शुचिना	शुचिभ्यां	शुचिभिः
शुचिने, शुचये	शुचिभ्यां	शुचिभ्यः
शुचिनः, शुचेः	शुचिभ्यां	शुचिभ्यः
शुचिनः, शुचेः	शुचिनोः, शुच्योः	शुचीनाम्
शुचिनि, शुचौ	शुचिनोः, शुच्योः	शुचिषु
हे शुचे, हे शुचि	हे शुचिनी	हे शुचीनि

एवं शिवताति, नीलरुचि इत्यादयः ॥

16. उकारान्तनपुंसकलिङ्गो मधुशब्दः ।

मधु	मधुनी	मधूनि
मधु	मधुनी	मधूनि
मधुना	मधुभ्यां	मधुभिः
मधुने	मधुभ्यां	मधुभ्यः
मधुनः	मधुभ्यां	मधुभ्यः
मधुनः	मधुनोः	मधुनां
मधुनि	मधुनोः	मधुषु
हे मधो, हे मधु	हे मधुनी	हे मधूनि
एवं अम्बु, जत्रु, श्मशु इत्यादयः ॥		

17. उकारान्तनपुंसकलिङ्गो मृदुशब्दः ।

मृदु	मृदुनी	मृदूनि
मृदु	मृदुनी	मृदूनि
मृदुना	मृदुभ्यां	मृदुभिः
मृदुने, मृदवे	मृदुभ्यां	मृदुभ्यः
मृदुनः, मृदोः	मृदुभ्यां	मृदुभ्यः
मृदुनः, मृदोः	मृदुनोः, मृद्वोः	मृदूनाम्
मृदुनि, मृदौ	मृदुनोः, मृद्वोः	मृदुषु
हे मृदो, हे मृदु	हे मृदुनी	हे मृदूनि
एवं पदु, हृदयालु इत्यादयः ॥		

18. ऋकारान्तनपुंसकलिङ्गः कर्तृशब्दः ।

कर्तृ	कर्तृणी	कर्तृणि
कर्तृ	कर्तृणी	कर्तृणि
कर्तृणा, कर्त्रा	कर्तृभ्यां	कर्तृभिः
कर्तृणे, कर्त्रे	कर्तृभ्यां	कर्तृभ्यः
कर्तृणः, कर्तुः	कर्तृभ्यां	कर्तृभ्यः
कर्तृणः, कर्तुः	कर्तृणोः, कर्त्रोः	कर्तृणाम्
कर्तृणि, कर्तरि	कर्तृणोः, कर्त्रोः	कर्तृषु
हे कर्तः, हे कर्तृ	हे कर्तृणी	हे कर्तृणि
	एवं ज्ञात्, गन्तु इत्यादयः ॥	

॥ इत्यजन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

॥ अथ सर्वनामशब्दाः ॥

सर्व, विश्व, कतर, कतम, यतर, यतम, ततर,
ततम, एकतर, एकतम, अन्य, अन्यतर, इतर,
त्व, सम, सिम, नेम, पूर्व, पर, अवर, दक्षिण,
उत्तर, अपर, अधर, स्व, अन्तर, एक, उभ,
उभय, द्वि, त्वत्, भवत्, तद्, त्यद्, यद्, एतद्,
युष्मद्, अस्मद्, किम्, इदम्, अदस्,
इमे—सर्वनामशब्दाः ।

19. अकारान्तः पुलिङ्गः सर्वशब्दः ।

सर्वः	सर्वौ	सर्वे
सर्वं	सर्वौ	सर्वान्
सर्वेण	सर्वाभ्यां	सर्वैः
सर्वसै	सर्वाभ्यां	सर्वेभ्यः
सर्वसात्	सर्वाभ्यां	सर्वेभ्यः
सर्वस्य	सर्वयोः	सर्वेषाम्
सर्वस्मिन्	सर्वयोः	सर्वेषु
हे सर्वं	हे सर्वौ	हे सर्वे

एवं विश्वादि सिमशब्दपर्यन्तानां
एकशब्दस्य च रूपम् ॥

20. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सर्वाशब्दः ।

सर्वा	सर्वे	सर्वाः
सर्वा	सर्वे	सर्वाः
सर्वया	सर्वाभ्यां	सर्वाभिः
सर्वसै	सर्वाभ्यां	सर्वाभ्यः
सर्वस्याः	सर्वाभ्यां	सर्वाभ्यः
सर्वस्याः	सर्वयोः	सर्वासाम्
सर्वस्यां	सर्वयोः	सर्वासु
हे सर्वे	हे सर्वे	हे सर्वाः

एवं विश्वशब्दप्रभृति उभयशब्दपर्यन्तानां रूपम् ॥

21. अकारान्तनपुंसकलिङ्गः सर्वशब्दः ।

सर्वे	सर्वे	सर्वाणि
सर्वे	सर्वे	सर्वाणि
हे सर्वे	हे सर्वे	हे सर्वाणि
शेषं पुंवत् ।		

एवं विश्वशब्दस्य, एकतरशब्दस्य, त्वशब्दमारभ्य
उभयशब्दपर्यन्तानां च रूपम् ॥

22. दकारान्तः पुंलिङ्गस्तच्छब्दः । *

सः	तौ	ते
तं	तौ	तान्
तेन	ताभ्यां	तैः
तस्मै	ताभ्यां	तेभ्यः
तस्मात्	ताभ्यां	तेभ्यः
तस्य	तयोः	तेषाम्
तस्मिन्	तयोः	तेषु

एवं—स्यः त्यौ त्ये, त्यं त्यौ त्यान्, इत्यादि
तच्छब्दवत् ॥

*तद्, यद्, एतद्, युध्मद्, अस्मद्, किं, इदं, अदस्
शब्दानां संबोधनं नास्ति ।

23. दकारान्तः खीलिङ्गस्तच्छब्दः ।

सा	ते	ताः
ताँ	ते	ताः
तया	ताभ्यां	ताभिः
तस्यै	ताभ्यां	ताभ्यः
तस्याः	ताभ्यां	ताभ्यः
तस्याः	तयोः	तासाम्
तस्यां	तयोः	तासु

एवं स्या त्ये त्याः इत्यादि ॥

24. दकारान्तनपुंसकलिङ्गस्तच्छब्दः ।

तत्	ते	तानि
तत्	ते	तानि
शेषं पुंवत् ।		
एवं त्यद्, यद् ॥		

25. अकारान्तनपुंसकलिङ्गः कतरशब्दः ।

कतरत्	कतरे	कतराणि
कतरत्	कतरे	कतराणि
शेषं सर्वशब्दवत् ।		

एवं कतम-यतर-यतम-ततर-ततम-एकतम-अन्य-
अन्यतर-इतर-शब्दानां रूपम् ॥

26. दकारान्तः पुंलिङ्गो यच्छब्दः ।

यः	यौ	ये
यं	यौ	यान्
येन	याभ्यां	यैः
यस्मै	याभ्यां	येभ्यः
यस्मात्	याभ्यां	येभ्यः
यस्य	ययोः	येषाम्
यस्मिन्	ययोः	येषु

27. दकारान्तः स्त्रीलिङ्गो यच्छब्दः ।

या	ये	याः
यां	ये	याः
यया	याभ्यां	याभिः
यस्यै	याभ्यां	याभ्यः
यस्याः	याभ्यां	याभ्यः
यस्याः	ययोः	यासां
यस्यां	ययोः	यासु

28. दकारान्तनपुंसकलिङ्गो यच्छब्दः ।

यत्	ये	यानि
यत्	ये	यानि
	शेषं पुंवत्	

29. दकारान्तः पुंलिङ्ग एतच्छब्दः ।

एषः	एतौ	एते
एतम्, एनम्	एतौ, एनौ	एतान्, एनान्
एतेन, एनेन	एताभ्याम्	एतैः
एतस्मै	एताभ्याम्	एतेभ्यः
एतस्मात्	एताभ्याम्	एतेभ्यः
एतस्य	एतयोः, एनयोः	एतेषाम्
एतस्मिन्	एतयोः, एनयोः	एतेषु

30. दकारान्तः स्त्रीलिङ्ग एतच्छब्दः ।

एषा	एते	एताः
एताम्, एनाम्	एते, एने	एताः, एनाः
एतया, एनया	एताभ्याम्	एताभिः
एतस्मै	एताभ्याम्	एताभ्यः
एतस्याः	एताभ्याम्	एताभ्यः
एतस्याः	एतयोः, एनयोः	एतासाम्
एतस्याम्	एतयोः, एनयोः	एतासु

31. दकारान्तनपुंसकलिङ्ग एतच्छब्दः ।

एतत्	एते	एतानि
एतत्, एनत्	एते, एने	एतानि, एनानि

शेषं पुंवत् ।

32. मकारान्तः पुंलिङ्गः किम् शब्दः ।

कः	कौ	के
कं	कौ	कान्
केन	काभ्यां	कैः
कस्मै	काभ्यां	केभ्यः
कस्मात्	काभ्यां	केभ्यः
कस्य	कयोः	केषाम्
कस्मिन्	कयोः	केषु

33. मकारान्तः खीलिङ्गः किम् शब्दः ।

का	के	काः
कां	के	काः
कया	काभ्यां	काभिः
कस्यै	काभ्यां	काभ्यः
कस्याः	काभ्यां	काभ्यः
कस्याः	कयोः	कासाम्
कस्यां	कयोः	कासु

34. मकारान्तनपुंसकलिङ्गः किम् शब्दः ।

किं	के	कानि
किं	के	कानि
	शेषं पुंवत् ।	

35. मकारान्तः पुंलिङ्गः इदम् शब्दः ।

अयम्	इमौ	इमे
इमम्, एनम्	इमौ, एनौ	इमान्, एनान्
• अनेन, एनेन	आभ्याम्	एभिः
अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः
अस्मात्	आभ्याम्	एभ्यः
अस्य	अनयोः, एनयोः	एषाम्
अस्मिन्	अनयोः, एनयोः	एषु

36. मकारान्तः खीलिङ्गः इदम् शब्दः ।

इयम्	इमे	इमाः
इमाम्, एनाम्	इमे, एने	इमाः, एनाः
अनया, एनया	आभ्याम्	आभिः
अस्यै	आभ्याम्	आभ्यः
अस्याः	आभ्याम्	आभ्यः
अस्याः	अनयोः, एनयोः	आसाम्
अस्याम्	अनयोः, एनयोः	आसु

37. मकारान्तनपुंसकलिङ्गः इदम् शब्दः ।

इदम्	इमे	इपानि
इदम्, एनत्	इमे, एने	इमानि, एनानि
	शेषं पुंवत् ।	

38. सकारान्तः पुंलिङ्गः अदशशब्दः ।

असौ	अमू	अमी
अमूम्	अमू	अमून्
अमूना	अमूभ्याम्	अमीभिः
अमूष्मै	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
अमूष्मात्	अमूभ्याम्	अमीभ्यः
अमूष्य	अमूयोः	अमीषाम्
अमूष्मिन्	अमूयोः	अमीषु

39. सकारान्तः खीलिङ्गः अदशशब्दः ।

असौ	अमू	अमूः
अमूम्	अमू	अमूः
अमूया	अमूभ्याम्	अमूभिः
अमूष्यै	अमूभ्याम्	अमूभ्यः
अमूष्याः	अमूभ्याम्	अमूभ्यः
अमूष्याः	अमूयोः	अमूषाम्
अमूष्याम्	अमूयोः	अमूषु

40. सकारान्तनपुंसकलिङ्गः अदशशब्दः ।

अदः	अमू	अमूनि
अदः	अमू	अमूनि
	शेषं पुंवत् ।	

41. त्रिषु लिङ्गेषु सरूपः दकारान्तो युष्मच्छब्दः ।

त्वं	युवां	यूयं
त्वां, त्वा	युवां, वां	युष्मान्, वः
त्वया	युवाभ्यां	युष्माभिः
तुभ्यं, ते	युवाभ्यां, वां	युष्मभ्यं, वः
त्वत्	युवाभ्यां	युष्मत्
तव, ते	युवयोः, वां	युष्माकं, वः
त्वयि	युवयोः	युष्मासु

42. त्रिषु लिङ्गेषु सरूपः दकारान्तः अस्मच्छब्दः ।

अहम्	आवां	वयं
मां, मा	आवां, नौ	अस्मान्, नः
मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः
मश्यं, मे	आवाभ्यां, नौ	अस्मभ्यं, नः
मत्	आवाभ्याम्	अस्मत्
मम, मे	आवयोः, नौ	अस्माकं, नः
मयि	आवयोः	अस्मासु

43. अकारान्तः पुंलिङ्गो नेमशब्दः ।

नेमः	नेमौ	नेमे, नेमाः
हे नेम	हे नेमौ	हे नेमे, हे नेमाः
	शेषं सर्वशब्दवत् ।	

44. अकारान्तः पुंलिङ्गः पूर्वशब्दः ।

पूर्वः	पूर्वौ	पूर्वे, पूर्वाः
पूर्वे	पूर्वौ	पूर्वान्
पूर्वेण	पूर्वाभ्यां	पूर्वैः
पूर्वस्मै	पूर्वाभ्यां	पूर्वेभ्यः
पूर्वस्मात्, पूर्वात्	पूर्वाभ्यां	पूर्वेभ्यः
पूर्वस्य	पूर्वयोः	पूर्वेषाम्
पूर्वस्मिन्, पूर्वे	पूर्वयोः	पूर्वेषु
हे पूर्वे	हे पूर्वौ	हे पूर्वे, हे पूर्वाः

एवं पर-अवर-दक्षिण-उत्तर-अपर-अधर-स्व-
अन्तर-शब्दानां रूपम् ॥

45. अकारान्तः पुंलिङ्ग उभशब्दः नित्यद्विवचनान्तः ।

उभौ उभौ उभाभ्याम् उभाभ्याम् उभाभ्याम्
उभयोः उभयोः

खीलिङ्गे नपुंसकलिङ्गे च—

उभे उभे उभाभ्याम् उभाभ्याम् उभाभ्याम्
उभयोः उभयोः

त्वच्छब्दः पुंलिङ्गो मरुच्छब्दवत् ।

भवच्छब्दः पुंलिङ्गो धीमच्छब्दवत् ।

त्वच्छब्दभवच्छब्दौ नपुंसकलिङ्गे यकृच्छब्दवत् ।

46. अकारान्तः पुंलिङ्गः उभयशब्दो द्विवचनरहितः ।

एकवचनं	बहुवचनं
उभयः	उभये
उभयम्	उभयान्
उभयेन	उभयैः
उभयस्मै	उभयेभ्यः
उभयसात्	उभयेभ्यः
उभयस्य	उभयेषाम्
उभयसिन्	उभयेषु
हे उभय	हे उभये

॥ इति सर्वनामशब्दाः ॥

॥ अथ हलन्तसाधारणशब्दाः ॥

47. चकारान्तः पुंलिङ्गो जलमुक्त्वादः ।

जलमुक्	जलमुचौ	जलमुचः
जलमुचं	जलमुचौ	जलमुचः
जलमुचा	जलमुग्भ्यां	जलमुग्भिः
जलमुचे	जलमुग्भ्यां	जलमुग्भ्यः
जलमुचः	जलमुग्भ्यां	जलमुग्भ्यः
जलमुचः	जलमुचोः	जलमुचाम्
जलमुचि	जलमुचोः	जलमुक्षु
हे जलमुक्	हे जलमुचौ	हे जलमुचः

एवं सुवाक्, प्रयोगुक् इत्यादयः ॥

48. जकारान्तः पुंलिङ्गो भिषक्छब्दः ।

भिषक्	भिषजौ	भिषजः
भिषजं	भिषजौ	भिषजः
भिषजा	भिषग्भ्यां	भिषग्भिः
भिषजे	भिषग्भ्यां	भिषग्भ्यः
भिषजः	भिषग्भ्यां	भिषग्भ्यः
भिषजः	भिषजोः	भिषजाम्
भिषजि	भिषजोः	भिषक्षु
हे भिषक्	हे भिषजौ	हे भिषजः

एवं तनुत्यक् ऋत्विक् इत्यादयः ॥

49. तकारान्तः पुंलिङ्गो मरुच्छब्दः ।

मरुत्	मरुतौ	मरुतः
मरुतं	मरुतौ	मरुतः
मरुता	मरुद्धां	मरुद्धिः
मरुते	मरुद्धां	मरुद्धः
मरुतः	मरुद्धां	मरुद्धः
मरुतः	मरुतोः	मरुताम्
मरुति	मरुतोः	मरुत्सु
हे मरुत्	हे मरुतौ	हे मरुतः

एवम् इन्द्रजित्, सोमसुत्, भाष्यकृत्, जक्षत्,
जाग्रत्, दरिद्रत्, शासत्, चकासत्, ददत्, दधत्,
जुह्वत्, विभ्यत्, बोभुवत् इत्यादयः ॥

50. तकारान्तः पुंलिङ्गः पचच्छब्दः ।

पचन्	पचन्तौ	पचन्तः
पचन्तं	पचन्तौ	पचतः
पचता	पचञ्चां	पचञ्चिः
पचते	पचञ्चां	पचञ्चः
पचतः	पचञ्चां	पचञ्चः
पचतः	पचतोः	पचताम्
पचति	पचतोः	पचत्सु
हे पचन्	हे पचन्तौ	हे पचन्तः

एवं भवन्, अदन्, दीव्यन्, सुन्वन्, तुदन्,
रुन्धन्, कुर्वन्, क्रीणन्, कारयन्, चिकीर्षन्,
पुत्रीयन् इत्यादयः ॥

51. तकारान्तः पुंलिङ्गो धीमच्छब्दः ।

धीमान्	धीमन्तौ	धीमन्तः
धीमन्तं	धीमन्तौ	धीमतः
धीमता	धीमञ्चां	धीमञ्चिः
धीमते	धीमञ्चां	धीमञ्चः
धीमतः	धीमञ्चां	धीमञ्चः
धीमतः	धीमतोः	धीमताम्
धीमति	धीमतोः	धीमत्सु
हे धीमन्	हे धीमन्तौ	हे धीमन्तः

एवं गुणवान्, भगवान् इत्यादयः ॥

52. तकारान्तः पुंलिङ्गो महच्छब्दः ।

महान्	महान्तौ	महान्तः
महान्तं	महान्तौ	महतः
महता	महज्जां	महस्तिः
महते	महज्जां	महज्जः
महतः	महज्जां	महज्जः
महतः	महतोः	महताम्
महति	महतोः	महत्सु
हे महन्	हे महान्तौ	हे महान्तः

53. दकारान्तः पुंलिङ्गो दिविषच्छब्दः ।

दिविषत्	दिविषदौ	दिविषदः
दिविषदं	दिविषदौ	दिविषदः
दिविषदा	दिविषज्जां	दिविषस्त्रिः
दिविषदे	दिविषज्जां	दिविषज्जः
दिविषदः	दिविषज्जां	दिविषज्जः
दिविषदः	दिविषदोः	दिविषदाम्
दिविषदि	दिविषदोः	दिविषत्सु
हे दिविषत्	हे दिविषदौ	हे दिविषदः

एवं वेदवित्, कवयात् इत्यादयः ॥

54. नकारान्तः पुंलिङ्गो राजन्-शब्दः ।

राजा	राजानौ	राजानः
राजानं	राजानौ	राजाः
राजा	राजभ्यां	राजभिः
राजे	राजभ्यां	राजभ्यः
राजः	राजभ्यां	राजभ्यः
राजः	राजोः	राजाम्
राजि, राजनि	राजोः	राजसु
हे राजन्	हे राजानौ	हे राजानः

एवं सुत्रामा, वृषा, महिमा इत्यादयः ॥

55. नकारान्तः पुंलिङ्ग आत्मन्-शब्दः ।

आत्मा	आत्मानौ	आत्मानः
आत्मानम्	आत्मानौ	आत्मनः
आत्मना	आत्मभ्याम्	आत्मभिः
आत्मने	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः
आत्मनः	आत्मभ्याम्	आत्मभ्यः
आत्मनः	आत्मनोः	आत्मनाम्
आत्मनि	आत्मनोः	आत्मसु
हे आत्मन्	हे आत्मानौ	हे आत्मानः
एवं रामवर्मा, पाप्मा, यज्वा, सहकृत्वा इत्यादयः ॥		

५६. नकारान्तः पुंलिङ्गो गुणिन्-शब्दः ।

गुणी	गुणिनौ	गुणिनः
गुणिनं	गुणिनौ	गुणिनः
गुणिना	गुणिभ्यां	गुणिभिः
गुणिने	गुणिभ्यां	गुणिभ्यः
गुणिनः	गुणिभ्यां	गुणिभ्यः
गुणिनः	गुणिनोः	गुणिनाम्
गुणिनि	गुणिनोः	गुणिषु
हे गुणिन्	हे गुणिनौ	हे गुणिनः

एवं यशस्वी, करी इत्यादयः ॥

५७. शकारान्तः पुंलिङ्गो विद्व्लब्दः ।

विद्	विशौ	विशः
विशं	विशौ	विशः
विशा	विद्भ्यां	विद्भिः
विशे	विद्भ्यां	विद्भ्यः
विशः	विद्भ्यां	विद्भ्यः
विशः	विशोः	विशाम्
विशि	विशोः	विद्सु
हे विद्	हे विशौ	हे विशः

एवं क्रुद् इत्यादयः ॥

58. शकारान्तः पुंलिङ्गस्तादक्-शब्दः ।

तादृक्	तादृशौ	तादृशः
तादृशम्	तादृशौ	तादृशः
• तादृशा	तादृग्भ्यां	तादृग्भिः
तादृशे	तादृग्भ्यां	तादृग्भ्यः
तादृशः	तादृग्भ्यां	तादृग्भ्यः
तादृशः	तादृशोः	तादृशाम्
तादृशि	तादृशोः	तादृक्षु
हे तादृक्	हे तादृशौ	हे तादृशः

एवम् ईदृक्, मादृक् इत्यादयः ॥

59. षकारान्तः पुंलिङ्गो द्विदछब्दः ।

द्विद्	द्विषौ	द्विषः
द्विषं	द्विषौ	द्विषः
द्विषा	द्विद्भ्यां	द्विद्भिः
द्विषे	द्विद्भ्यां	द्विद्भ्यः
द्विषः	द्विद्भ्यां	द्विद्भ्यः
द्विषः	द्विषोः	द्विषाम्
द्विषि	द्विषोः	द्विद्सु
हे द्विद्	हे द्विषौ	हे द्विषः

एवं रत्नमुट्, सितत्विट् इत्यादयः ॥

60. सकारान्तः पुंलिङ्गो वेधशब्दः ।

वेधाः	वेधसौ	वेधसः
वेधसं	वेधसौ	वेधसः
वेधसा	वेधोभ्यां	वेधोभिः
वेधसे	वेधोभ्यां	वेधोभ्यः
वेधसः	वेधोभ्यां	वेधोभ्यः
वेधसः	वेधसोः	वेधसाम्
वेधसि	वेधसोः	वेधस्सु
हे वेधः	हे वेधसौ	हे वेधसः

एवं चन्द्रमाः इत्यादयः ॥

61. सकारान्तः पुंलिङ्गः श्रेयशब्दः ।

श्रेयान्	श्रेयांसौ	श्रेयांसः
श्रेयांसं	श्रेयांसौ	श्रेयसः
श्रेयसा	श्रेयोभ्यां	श्रेयोभिः
श्रेयसे	श्रेयोभ्यां	श्रेयोभ्यः
श्रेयसः	श्रेयोभ्यां	श्रेयोभ्यः
श्रेयसः	श्रेयसोः	श्रेयसाम्
श्रेयसि	श्रेयसोः	श्रेयस्सु
हे श्रेयन्	हे श्रेयांसौ	हे श्रेयांसः

एवं प्रेयान्, गरीयान् इत्यादयः ॥

62. सकारान्तः पुंलिङ्गो विद्वच्छब्दः ।

विद्वान्	विद्वांसौ	विद्वांसः
विद्वांसं	विद्वांसौ	विदुषः
• विदुषा	विद्वन्नां	विद्वन्निः
विदुषे	विद्वन्नां	विद्वन्नः
विदुषः	विदुषोः	विदुषाम्
विदुषी	विदुषोः	विद्वत्सु
हे विद्वन्	हे विद्वांसौ	हे विद्वांसः
एवं सेदिवान्, उपेयिवान्, तस्थिवान् इत्यादयः ॥		

63. हकारान्तः पुंलिङ्गो लिट्ठब्दः ।

लिट्	लिहौ	लिहः
लिहं	लिहौ	लिहः
लिहा	लिहूभ्यां	लिहूभिः
लिहे	लिहूभ्यां	लिहूभ्यः
लिहः	लिहूभ्यां	लिहूभ्यः
लिहः	लिहोः	लिहाम्
लिहि	लिहोः	लिट्ठसु
हे लिट्	हे लिहौ	हे लिहः

एवं महीरुट् इत्यादयः ॥

॥ इति हलन्तपुंलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

SGDF

64. चकारान्तः स्त्रीलिङ्गः त्वच्छब्दः ।

त्वक्	त्वचौ	त्वचः
त्वचं	त्वचौ	त्वचः
त्वचा	त्वग्भ्यां	त्वग्भिः
त्वचे	त्वग्भ्यां	त्वग्भ्यः
त्वचः	त्वग्भ्यां	त्वग्भ्यः
त्वचः	त्वचोः	त्वचाम्
त्वचि	त्वचोः	त्वक्षु
हे त्वक्	हे त्वचौ	हे त्वचः

65. जकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्त्रक्षब्दः ।

स्त्रक्	स्त्रजौ	स्त्रजः
स्त्रजम्	स्त्रजौ	स्त्रजः
स्त्रजा	स्त्रग्भ्यां	स्त्रग्भिः
स्त्रजे	स्त्रग्भ्यां	स्त्रग्भ्यः
स्त्रजः	स्त्रग्भ्यां	स्त्रग्भ्यः
स्त्रजः	स्त्रजोः	स्त्रजाम्
स्त्रजि	स्त्रजोः	स्त्रक्षु
हे स्त्रक्	हे स्त्रजौ	हे स्त्रजः

हरित्, तटित् इत्यादयः तकारान्तस्त्रीलिङ्गः मस्त्वच्छब्दवत् ।
संपत्, शरत् इत्यादयो दकारान्तस्त्रीलिङ्गः दिविषच्छब्दवत् ।

66. धकारान्तः स्त्रीलिङ्गः क्षुच्छब्दः ।

क्षुत्	क्षुधौ	क्षुधः
क्षुधम्	क्षुधौ	क्षुधः
क्षुधा	क्षुद्यां	क्षुद्धिः
क्षुधे	क्षुद्यां	क्षुद्याः
क्षुधः	क्षुद्यां	क्षुद्याः
क्षुधः	क्षुधोः	क्षुधाम्
क्षुधि	क्षुधोः	क्षुत्सु
हे क्षुत्	हे क्षुधौ	हे क्षुधः

एवं युत्, मर्मावित् इत्यादयः ॥

सीमन्, दामन् इत्यादयो नकारान्त-
स्त्रीलिङ्गाः राजन्-शब्दवत् ।

67. भकारान्तः स्त्रीलिङ्गः ककुप्छब्दः ।

ककुप्	ककुभौ	ककुभः
ककुभं	ककुभौ	ककुभः
ककुभा	ककुब्ध्यां	ककुब्धिः
ककुभे	ककुब्ध्यां	ककुब्ध्याः
ककुभः	ककुब्ध्यां	ककुब्ध्याः
ककुभः	ककुभोः	ककुभाम्
ककुभि	ककुभोः	ककुप्सु
हे ककुप्	हे ककुभौ	हे ककुभः

68. रेफान्तः स्थीलिङ्गो गीशशब्दः ।

गीः	गिरौ	गिरः
गिरं	गिरौ	गिरः
गिरा	गीभ्या	गीभिः
गिरे	गीभ्यां	गीभ्यः
गिरः	गीभ्या	गीभ्यः
गिरः	गिरोः	गिराम्
गिरि	गिरोः	गीर्षु
हे गीः	हे गिरौ	हे गिरः

एवं पूः, धूः इत्यादयः ॥

69. वकारान्तः स्थीलिङ्गो दिव्-शब्दः ।

द्यौः	दिवौ	दिवः
दिवं	दिवौ	दिवः
दिवा	द्युभ्यां	द्युभिः
दिवे	द्युभ्यां	द्युभ्यः
दिवः	द्युभ्यां	द्युभ्यः
दिवः	दिवोः	दिवाम्
दिवि	दिवोः	द्युषु
हे द्यौः	हे दिवौ	हे दिवः

निद्, विपाद् इत्यादयः शकारान्त-
स्थीलिङ्गाः विट्ठ्छब्दवत् ।

70. शकारान्तः खीलिङ्गो दिक्छब्दः ।

दिक्	दिशौ	दिशः
दिशं	दिशौ	दिशः
दिशा	दिश्यां	दिशिभः
दिशे	दिश्यां	दिश्यः
दिशः	दिश्यां	दिश्यः
दिशः	दिशोः	दिशाम्
दिशि	दिशोः	दिशु
हे दिक्	हे दिशौ	हे दिशः

एवं दक्, याद्वक्, ताद्वक् इत्यादयः ॥

॥ इति हलन्तखीलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

71. चकारान्तनपुंसकलिङ्गः सुवाक्षब्दः ।

सुवाक्	सुवाची	सुवाञ्चि
सुवाक्	सुवाची	सुवाञ्चि
सुवाचा	सुवाग्भ्यां	सुवाग्भिः
सुवाचे	सुवाग्भ्यां	सुवाग्भ्यः
सुवाचः	सुवाग्भ्यां	सुवाग्भ्यः
सुवाचः	सुवाचोः	सुवाचाम्
सुवाचि	सुवाचोः	सुवाक्षु
हे सुवाक्	हे सुवाची	हे सुवाञ्चि

एवं सुत्वक् इत्यादयः ॥

72. जकारान्तनपुंसकलिङ्गः असूक्ष्मब्दः ।
असूक्	असूजी	असूज्जि
असूक्	असूजी	असूज्जि
शेषं भिष्वक्ष्मब्दवत् ।		
एवं सुभिष्वक् इत्यादयः ॥		
-
73. तकारान्तनपुंसकलिङ्गो यकृच्छब्दः ।
यकृत्	यकृती	यकृन्ति
यकृत्	यकृती	यकृन्ति
शेषं मरुच्छब्दवत् ।		
एवं शकृत् इत्यादयः ॥		
-
74. तकारान्तनपुंसकलिङ्गो दधच्छब्दः ।
दधत्	दधती	दधन्ति, दधति
दधत्	दधती	दधन्ति, दधति
शेषं पुंवत् ।		
एवं जक्षत्, जाग्रत् इत्यादयः ॥		
-
75. तकारान्तनपुंसकलिङ्गस्तुदच्छब्दः ।
तुदत्	तुदन्ती, तुदती	तुदन्ति
तुदत्	तुदन्ती, तुदती	तुदन्ति
शेषं पुंवत् ।		
एवं भात् इत्यादयः ॥		

76. तकारान्तनपुंसकलिङ्गः पचच्छब्दः ।

पचत्	पचन्ती	पचन्ति
पचत्	पचन्ती	पचन्ति
	शेषं पुंवत् ।	

एवं गच्छत्, भवत् इत्यादयः ॥

77. तकारान्तनपुंसकलिङ्गो महच्छब्दः ।

महत्	महती	महान्ति
महत्	महती	महान्ति
	शेषं पुंवत् ।	

78. दकारान्तनपुंसकलिङ्गो हृच्छब्दः ।

हृत्	हृदी	हृन्दि
हृत्	हृदी	हृन्दि
	शेषं दिविषच्छब्दवत् ।	

एवं प्रापनुत् इत्यादयः ॥

79. नकारान्तनपुंसकलिङ्गो नामनशब्दः ।

नाम	नाम्नी, नामनी	नामानि
नाम	नाम्नी, नामनी	नामानि

नाम्ना	नामभ्यां	नामभिः
नाम्ने	नामभ्यां	नामभ्यः
नाम्नः	नामभ्यां	नामभ्यः
नाम्नः	नाम्नोः	नाम्नाम्
नाम्नि, नामनि	नाम्नोः	नामसु
हे नामन् } हे नाम } <td>हे नाम्नी } हे नामनी }</td> <td>हे नामानि</td>	हे नाम्नी } हे नामनी }	हे नामानि

एवं दाम, धाम, सुराज्ज इत्यादयः ॥

80. नकारान्तनपुंसकलिङ्गो वर्मनशब्दः ।

वर्म	वर्मणी	वर्माणि
वर्म	वर्मणी	वर्माणि
वर्मणा	वर्मभ्यां	वर्मभिः
वर्मणे	वर्मभ्यां	वर्मभ्यः
वर्मणः	वर्मभ्यां	वर्मभ्यः
वर्मणः	वर्मणोः	वर्मणाम्
वर्मणि	वर्मणोः	वर्मसु
हे वर्मन्, हे वर्म	हे वर्मणी	हे वर्माणि

एवं मर्म, नर्म, सहकृत्व इत्यादयः ॥

81. नकारान्तनपुंसकलिङ्गो गुणिनशब्दः ।

गुणि	गुणिनी	गुणीनि
गुणि	गुणिनी	गुणीनि
हे गुणिन्, हे गुणि	हे गुणिनी	हे गुणीनि
	शेषं पुंवर् ।	
एवं स्मृतिव, वाग्मि इत्यादयः ॥		

82. शकारान्तनपुंसकलिङ्गस्ताद्वच्छब्दः ।

ताद्वक्	ताद्वशी	ताद्वंशि
ताद्वक्	ताद्वशी	ताद्वंशि
	शेषं पुंवर् ।	
एवं याद्वक् इत्यादयः ॥		

83. षकारान्तनपुंसकलिङ्गः सितत्विद्छब्दः ।

सितत्विद्	सितत्विषी	सितत्विषि
सितत्विद्	सितत्विषी	सितत्विषि
	शेषं द्विद्लब्दवत् ।	
एवं रत्नमुट् इत्यादयः ॥		

84. सकारान्तनपुंसकलिङ्गो मनश्शब्दः ।

मनः	मनसी	मनांसि
मनः	मनसी	मनांसि
मनसा	मनोभ्यां	मनोभिः

मनसे	मनोभ्यां	मनोभ्यः
मनसः	मनोभ्यां	मनोभ्यः
मनसः	मनसोः	मनसाम्
मनसि	मनसोः	मनस्सु
हे मनः	हे मनसी	हे मनांसि

एवं पयः, वयः, यशः इत्यादयः ॥

85. हकारान्तनपुंसकलिङ्गो लिट्टशब्दः ।

लिट्	लिही	लिहि
लिट्	लिही	लिहि
	शेषं पुंवर् ।	

॥ इति हलन्तनपुंसकलिङ्गसाधारणशब्दाः ॥

॥ अथ अजन्तविशेषशब्दाः ॥

86. अकारान्तः पुंलिङ्गो निर्जरशब्दः ।

निर्जरः	निर्जरौ } निर्जरसौ }	निर्जराः } निर्जरसः }
निर्जरं } निर्जरसं }	निर्जरौ } निर्जरसौ }	निर्जरान् } निर्जरसः }
निर्जरेण } निर्जरसा }	निर्जराभ्यां	निर्जरैः

निर्जराय } निर्जरसे }	निर्जराभ्यां	निर्जरेभ्यः
निर्जरात् } निर्जरसः }	निर्जराभ्यां	निर्जरेभ्यः
निर्जरस्य } निर्जरसः }	निर्जरयोः } निर्जरसोः }	निर्जराणाम् } निर्जरसाम् }
निर्जरे } निर्जरसि }	निर्जरयोः } निर्जरसोः }	निर्जरेषु
हे निर्जर	हे निर्जरौ } हे निर्जरसौ }	हे निर्जराः } हे निर्जरसः }

४७. आकारान्तः पुंलिङ्गो विश्वपाशब्दः ।

विश्वपाः	विश्वपौ	विश्वपाः
विश्वपां	विश्वपौ	विश्वपः
विश्वपा	विश्वपाभ्यां	विश्वपाभिः
विश्वपे	विश्वपाभ्यां	विश्वपाभ्यः
विश्वपः	विश्वपाभ्यां	विश्वपाभ्यः
विश्वपः	विश्वपोः	विश्वपाम्
विश्वपि	विश्वपोः	विश्वपासु
हे विश्वपाः	हे विश्वपौ	हे विश्वपाः

एवं शङ्खधमाः, गन्धघ्राः इत्यादयः ॥

88. आकारान्तः पुंलिङ्गो हाहाशब्दः ।

हा॒हा॑ः	हा॒हौ॑	हा॒हा॑ः
हा॒हा॑ः	हा॒हौ॑	हा॒हा॑ः
हा॒हा॑	हा॒हा॒भ्यां॑	हा॒हा॒भि॑ः
हा॒है॑	हा॒हा॒भ्यां॑	हा॒हा॒भ्यः
हा॒हा॑ः	हा॒हा॒भ्यां॑	हा॒हा॒भ्यः
हा॒हा॑ः	हा॒हौ॑ः	हा॒हा॑म्
हा॒हे॑	हा॒हौ॑ः	हा॒हा॑सु॑
हे॑ हा॒हा॑ः	हे॑ हा॒हौ॑	हे॑ हा॒हा॑ः

89. इकारान्तः पुंलिङ्गः सखिशब्दः ।

सखा॑	सखा॒यौ॑	सखा॑यः
सखा॒य॑	सखा॒यौ॑	सखी॑न्
सख्या॑	सखि॒भ्यां॑	सखि॑भि॑ः
सख्ये॑	सखि॒भ्यां॑	सखि॒भ्यः
सख्यु॑ः	सखि॒भ्यां॑	सखि॒भ्यः
सख्यु॑ः	सख्यो॑ः	सखी॑नाम्
सख्यौ॑	सख्यो॑ः	सखि॑षु॑
हे॑ सखे॑	हे॑ सखा॒यौ॑	हे॑ सखा॑यः

90. इकारान्तः पुंलिङ्गः पतिशब्दः ।

पतिः	पती	पतयः
पति	पती	पतीन्
पत्या	पतिभ्यां	पतिभिः
पत्ये	पतिभ्यां	पतिभ्यः
पत्युः	पतिभ्यां	पतिभ्यः
पत्युः	पत्योः	पतीनाम्
पृत्यौ	पत्योः	पतिषु
हे पते	हे पती	हे पतयः

91. इकारान्तः पुंलिङ्गः औडुलोमिशब्दः ।

औडुलोमिः	औडुलोमी	उडुलोमाः
औडुलोमिं	औडुलोमी	उडुलोमान्
औडुलोमिना	औडुलोमिभ्यां	उडुलोमैः
औडुलोमये	औडुलोमिभ्यां	उडुलोमेभ्यः
औडुलोमेः	औडुलोमिभ्यां	उडुलोमेभ्यः
औडुलोमेः	औडुलोम्योः	उडुलोमानाम्
औडुलोमौ	औडुलोम्योः	उडुलोमेषु
हे औडुलोमे	हे औडुलोमी	हे उडुलोमाः

92. ईकारान्तः पुंलिङ्गः सुधीशब्दः ।

सुधीः	सुधियौ	सुधियः
सुधियं	सुधियौ	सुधियः
सुधिया	सुधीभ्यां	सुधीभिः
सुधिये	सुधीभ्यां	सुधीभ्यः
सुधियः	सुधीभ्यां	सुधीभ्यः
सुधियः	सुधियोः	सुधियाम्
सुधियि	सुधियोः	सुधीषु
हे सुधीः	हे सुधियौ	हे सुधियः

एवं सुश्रीः, यवक्रीः इत्यादयः ॥

93. ईकारान्तः पुंलिङ्गः प्रधीशब्दः ।

प्रधीः	प्रध्यौ	प्रध्यः
प्रध्यं	प्रध्यौ	प्रध्यः
प्रध्या	प्रधीभ्यां	प्रधीभिः
प्रध्ये	प्रधीभ्यां	प्रधीभ्यः
प्रध्यः	प्रधीभ्यां	प्रधीभ्यः
प्रध्यः	प्रध्योः	प्रध्याम्
प्रधिय	प्रध्योः	प्रधीषु
हे प्रधीः	हे प्रध्यौ	हे प्रध्यः

१४. ईकारान्तः पुंलिङ्गः सेनानीशब्दः ।

सप्तमी—सेनान्यां सेनान्योः सेनानीषु
शेषं प्रधीशब्दवत् ।

एवम् अग्रणीः उन्नीः इत्यादयो नीशब्दान्तशब्दाः ।
केवलनीशब्दस्तु सुधीशब्दवत्, सप्तम्यां तु विशेषः—
नियां नियोः नीषु इति ॥

१५. ईकारान्तः पुंलिङ्गः पर्णीशब्दः ।

द्वितीया	पर्णी	पर्ण्यौ	पर्णीन्
सप्तमी	पर्णी	पर्ण्योः	पर्णीषु

शेषं प्रधीशब्दवत् ।

एवं ययीः इत्यादयः ॥

१६. ईकारान्तः पुंलिङ्गो वातप्रमीशब्दः ।

द्वितीया	वातप्रम्यं } वातप्रमीं }	वातप्रम्यौ } वातप्रमीन् }	वातप्रम्यः } वातप्रमीन् }
सप्तमी	वातप्रम्य } वातप्रमी }	वातप्रम्योः } वातप्रमीषु	

शेषं प्रधीशब्दवत् ।

97. उकारान्तः पुंलिङ्गः क्रोषुशब्दः ।

क्रोषा	क्रोषारौ	क्रोषारः
क्रोषारं	क्रोषारौ	क्रोष्टन्
क्रोषा, क्रोषुना	क्रोषुभ्यां	क्रोषुभिः
क्रोषे, क्रोष्वे	क्रोषुभ्यां	क्रोषुभ्यः
क्रोषुः, क्रोष्टोः	क्रोषुभ्यां	क्रोषुभ्यः
क्रोषुः, क्रोष्टोः	क्रोष्टोः, क्रोष्टोः	क्रोष्टनाम्
क्रोष्टरि, क्रोष्टौ	क्रोष्टोः, क्रोष्टोः	क्रोषुषु
हे क्रोषो	हे क्रोषारौ	हे क्रोषारः

98. ऊकारान्तः पुंलिङ्गः खलपूशब्दः ।

खलपूः	खलप्वौ	खलप्वः
खलप्वं	खलप्वौ	खलप्वः
खलप्वा	खलपूभ्यां	खलपूभिः
खलप्वे	खलपूभ्यां	खलपूभ्यः
खलप्वः	खलपूभ्यां	खलपूभ्यः
खलप्वः	खलप्वोः	खलप्वाम्
खलप्वि	खलप्वोः	खलपूषु
हे खलपूः	हे खलप्वौ	हे खलप्वः

एवं सुल्लः, ऊल्लः इत्यादयः ॥

99. ऊकारान्तः पुंलिङ्गो हूहूशब्दः ।

द्वितीया हूहूं हूहौं हूहूर्
शेषं खलपूशब्दवत् ।

100. ऊकारान्तः पुंलिङ्गः स्वभूशब्दः ।

स्वभूः	स्वभुवौ	स्वभुवः
स्वभुवं	स्वभुवौ	स्वभुवः
स्वभुवा	स्वभूभ्यां	स्वभूभिः
स्वभुवे	स्वभूभ्यां	स्वभूभ्यः
स्वभुवः	स्वभूभ्यां	स्वभूभ्यः
स्वभुवः	स्वभुवोः	स्वभुवाम्
स्वभुवि	स्वभुवोः	स्वभूषु

एवम् आत्मभूः धर्मभूः इत्यादयो भूशब्दान्त-
शब्दाः, लूः कटपूः इत्यादयश्च । वर्षभूः, दन्भूः
करभूः, कारभूः, पुनर्भूः—इत्येते भूशब्दान्तशब्दा
अपि खलपूशब्दवत् । द्वग्भूशब्दो हूहूशब्दवत् ॥

101. ऋकारान्तः पुंलिङ्गो नृशब्दः ।

ना	नरौ	नरः
नरं	नरौ	नृन्
त्रा	नृभ्यां	नृभिः
त्रे	नृभ्यां	नृभ्यः
तुः	नृभ्यां	नृभ्यः

तुः	त्रोः	नृणाम्, नृणाम्
नरि	त्रोः	नृषु
हे नः	हे नरौ	हे नरः

इः कामः, तेन सह वर्तत इति सेः ।

102. एकारान्तः पुंलिङ्गः सेशब्दः ।

सेः	सयौ	सयः
सयं	सयौ	सयः
सया	सेभ्यां	सेभिः
सये	सेभ्यां	सेभ्यः
सेः	सेभ्यां	सेभ्यः
सेः	सयोः	सयाम्
सयि	सयोः	सेषु

एवं स्मृतेः इत्यादयः ॥

103. एकारान्तः पुंलिङ्गो रैशब्दः ।

रा:	रायौ	रायः
रायं	रायौ	रायः
राया	राभ्यां	राभिः
राये	राभ्यां	राभ्यः
रायः	राभ्यां	राभ्यः
रायः	रायोः	रायाम्
रायि	रायोः	रासु

104. औकारान्तः पुंलिङ्गो ग्लौशब्दः ।

ग्लौः	ग्लावौ	ग्लावः
ग्लावं	ग्लावै	ग्लावः
ग्लावा	ग्लौभ्यां	ग्लौभिः
ग्लावे	ग्लौभ्यां	ग्लौभ्यः
ग्लावः	ग्लौभ्यां	ग्लौभ्यः
ग्लावः	ग्लावोः	ग्लावाम्
ग्लावि	ग्लावोः	ग्लौषु
०		

एवं सुनौः इत्यादयः ॥ ०

॥ इति अजन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

105. आकारान्तः खीलिङ्गो जराशब्दः ।

जरा	जेरे, जरसौ	जराः, जरसः
जरां, जरसं	जेरे, जरसौ	जराः, जरसः
जरया, जरसा	जराभ्यां	जराभिः
जरायै, जरसे	जराभ्यां	जराभ्यः
जरायाः, जरसः	जराभ्यां	जराभ्यः
जरायाः, जरसः	जरयोः, जरसोः	जराणां, जरसां
जरायां, जरसि	जरयोः, जरसोः	जरासु
हे जरे	हे जेरे, हे जरसौ	हे जराः, हे जरसः

106. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्त्रीशब्दः ।

स्त्री	स्त्रियौ	स्त्रियः
स्त्रियं, स्त्रीं	स्त्रियौ	स्त्रियः, स्त्रीः
स्त्रिया	स्त्रीभ्यां	स्त्रीभिः
स्त्रियै	स्त्रीभ्यां	स्त्रीभ्यः
स्त्रियाः	स्त्रीभ्यां	स्त्रीभ्यः
स्त्रियाः	स्त्रियोः	स्त्रीणाम्
स्त्रियां	स्त्रियोः	स्त्रीषु
हे स्त्रि	हे स्त्रियौ	हे स्त्रियः

107. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः श्रीशब्दः ।

श्रीः	श्रियौ	श्रियः
श्रियं	श्रियौ	श्रियः
श्रिया	श्रीभ्यां	श्रीभिः
श्रियै, श्रिये	श्रीभ्यां	श्रीभ्यः
श्रियाः, श्रियः	श्रीभ्यां	श्रीभ्यः
श्रियाः, श्रियः	श्रियोः	श्रीणां, श्रियां
श्रियां, श्रियि	श्रियोः	श्रीषु

एवं धीः इत्यादयोऽभाषितपुंस्काः ॥

108. ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गो लक्ष्मीशब्दः ।

लक्ष्मीः	लक्ष्म्यौ	लक्ष्मयः
	शेषं गौरीशब्दवत् ।	

109. ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गो भ्रूशब्दः ।

भ्रूः	भ्रुवौ	भ्रुवः
भ्रुवं	भ्रुवौ	भ्रुवः
भ्रुवा	भ्रूभ्यां	भ्रूभिः
भ्रुवै, भ्रुवे	भ्रूभ्यां	भ्रूभ्यः
भ्रुवाः, भ्रुवः	भ्रूभ्यां	भ्रूभ्यः
भ्रुवाः, भ्रुवः	भ्रुवोः	भ्रूणां, भ्रुवाम्
भ्रुवां, भ्रुवि	भ्रुवोः	भ्रूषु
	एवं सुभ्रूः इत्यादयः ॥	

110. ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्वसृशब्दः ।

स्वसा	स्वसारौ	स्वसारः
स्वसारं	स्वसारौ	स्वसृः
हे स्वसः	हे स्वसारौ	हे स्वसारः
	शेषं मातृशब्दवत् ।	

से: पुंवत् । द्यौर्गेवत् । रा: पुंवत् । नौगलैवत् ॥
 ॥ इत्यजन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

111. अकारान्तनपुंसकलिङ्गोऽजरशब्दः ।

अजरम्	अजरे	अजराणि
अजरम्	अजरसी	अजरांसि
अजरसम्	अजरे	अजराणि
	अजरसी	अजरांसि

हे अजरे } हे अजराणि }
 हे अजरसी } हे अजरांसि }
 शेषं निर्जरशब्दवत् ।

112. इकारान्तनपुंसकलिङ्गो दधिशब्दः ।

दधि	दधिनी	दधीनि
दधि	दधिनी	दधीनि
दधा	दधिभ्यां	दधिभिः
दध्मे	दधिभ्यां	दधिभ्यः
दध्मः	दधिभ्यां	दधिभ्यः
दध्मः	दध्मोः	दध्माम्
दध्मि, दधनि	दध्मोः	दधिषु
हे दधे, हे दधि	हे दधिनी	हे दधीनि
एवम् अस्थि, सक्तिथ, अक्षिः ॥		

113. इकारान्तनपुंसकलिङ्गः प्रधिशब्दः ।

प्रधि	प्रधिनी	प्रधीनि
प्रधि	प्रधिनी	प्रधीनि
प्रध्या, प्रधिना	प्रधिभ्यां	प्रधिभिः
प्रध्ये, प्रधिने	प्रधिभ्यां	प्रधिभ्यः
प्रध्यः, प्रधिनः	प्रधिभ्यां	प्रधिभ्यः
प्रध्यः, प्रधिनः	प्रध्योः, प्रधिनोः	प्रध्याम् प्रधीनाम्
प्रध्यि, प्रधिनि	प्रध्योः, प्रधिनोः	प्रधिषु
हे प्रधे, हे प्रधि	हे प्रधिनी	हे प्रधीनि

114. इकारान्तनपुंसकलिङ्गः सुधिशब्दः ।

सुधि	सुधिनी	सुधीनि
सुधि	सुधिनी	सुधीनि
सुधिया, सुधिना	सुधिभ्यां	सुधिभिः
सुधिये, सुधिने	सुधिभ्यां	सुधिभ्यः
सुधियः, सुधिनः	सुधिभ्यां	सुधिभ्यः
सुधियः } सुधिनः }	सुधियोः } सुधिनोः }	सुधियाम् } सुधीनाम् }
सुधियि } सुधिनि }	सुधियोः } सुधिनोः }	सुधिषु
हे सुधे, हे सुधि	हे सुधिनी	हे सुधीनि

115. इकारान्तनपुंसकलिङ्गः प्ररिशब्दः ।

प्ररि	प्ररिणी	प्ररीणि
प्ररि	प्ररिणी	प्ररीणि
प्ररिणा	प्रराभ्यां	प्रराभिः
प्ररिणे	प्रराभ्यां	प्रराभ्यः
प्ररिणः	प्रराभ्यां	प्रराभ्यः
प्ररिणः	प्ररिणोः	प्ररीणाम्
प्ररिणि	प्ररिणोः	प्ररासु
हे प्ररे, हे प्ररि	हे प्ररिणी	हे प्ररीणि

॥ इत्यजन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

॥ अथ हलन्तविशेषशब्दाः ॥

116. चकारान्तः पुंलिङ्गः प्राक्छब्दः ।

प्राङ्	प्राञ्चौ	प्राञ्चः
प्राञ्चं	प्राञ्चौ	प्राञ्चः
प्राचा	प्राञ्मयां	प्राञ्मिः
प्राचे	प्राञ्मयां	प्राञ्मयः
प्राचः	प्राञ्मयां	प्राञ्मयः
प्राचः	प्राचोः	प्राचाम्
प्राचि	प्राचोः	प्राक्षु

एवं पराङ्, अवाङ् इत्यादयः ॥

117. चकारान्तः पुंलिङ्गः प्रत्यक्छब्दः ।

प्रत्यञ्ज्	प्रत्यञ्चौ	प्रत्यञ्चः
प्रत्यञ्चं	प्रत्यञ्चौ	प्रतीचः
प्रतीचा	प्रत्यग्मयां	प्रत्यग्मिः
प्रतीचे	प्रत्यग्मयां	प्रत्यग्मयः
प्रतीचः	प्रत्यग्मयां	प्रत्यग्मयः
प्रतीचः	प्रतीचोः	प्रतीचाम्
प्रतीचि	प्रतीचोः	प्रत्यक्षु

एवं सम्यञ्ज्, न्यञ्ज्, सध्यञ्ज्, विष्वद्यञ्ज्,
देवद्यञ्ज्, सर्वद्यञ्ज्, अद्यञ्ज् इत्यादयः ॥

118. चकारान्तः पुंलिङ्गः अन्वक्षब्दः ।

अन्वङ्	अन्वश्चौ	अन्वञ्चः
अन्वञ्चम्	अन्वञ्चौ	अनूचः
अनूचा	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भिः
अनूचे	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भ्यः
अनूचः	अन्वग्भ्याम्	अन्वग्भ्यः
अनूचः	अनूचोः	अंनूचाम्
अनूचि	अनूचोः	अन्वक्षु

119. चकारान्तः पुंलिङ्गः उदक्षब्दः ।

उदङ्	उदञ्चौ	उदञ्चः
उदञ्चम्	उदञ्चौ	उदीचः
उदीचा	उदग्भ्याम्	उदग्भिः
उदीचे	उदग्भ्याम्	उदग्भ्यः
उदीचः	उदग्भ्याम्	उदग्भ्यः
उदीचः	उदीचोः	उदीचाम्
उदीचि	उदीचोः	उदक्षु

120. चकारान्तः पुंलिङ्गस्तिर्यक्षब्दः ।

तिर्यङ्	तिर्यञ्चौ	तिर्यञ्चः
तिर्यञ्चं	तिर्यञ्चौ	तिरश्चः
तिरशा	तिर्यग्भ्यां	तिर्यग्भिः
तिरशे	तिर्यग्भ्यां	तिर्यग्भ्यः

तिरश्चः

तिर्यग्भ्यां

तिर्यग्भ्यः

तिरश्चः

तिरश्चोः

तिरश्चाम्

तिरश्चि

तिरश्चोः

तिर्यक्षु

121. पूजार्थकाञ्चुधात्वन्तत्वे तु—

प्राङ्ग्

प्राञ्चौ

प्राञ्चः

प्राङ्चं

प्राञ्चौ

प्राङ्चः

प्राङ्चा

प्राङ्ग्भ्यां

प्राङ्ग्भिः

प्राङ्चे

प्राङ्ग्भ्यां

प्राङ्ग्भ्यः

प्राङ्चः

प्राङ्ग्भ्यां

प्राङ्ग्भ्यः

प्राङ्चः

प्राङ्चोः

प्राङ्चाम्

प्राङ्चि

प्राङ्चोः

प्राङ्क्षु

122. चकारान्तः पुंलिङ्गः सुवृद्धशब्दः ।

सुवृद्

सुवृशौ

सुवृशः

सुवृश्च

सुवृशौ

सुवृशः

त्. सुवृशा

सुवृद्भ्यां

सुवृद्भिः

स. सुवृशि

सुवृशोः

सुवृद् सु

123. छकारान्तः पुंलिङ्गः प्राटशब्दः ।

प्राट्

प्राच्छौ

प्राच्छः

प्राच्छं

प्राच्छौ

प्राच्छः

त्. प्राच्छा

प्राङ्ग्भ्यां

प्राङ्ग्भिः

स. प्राच्छि

प्राच्छोः

प्राट्सु

124. जकारान्तः पुंलिङ्गो रादशब्दः ।

राट्	राजौ	राजः
राजं	राजौ	राजः
राजा	राढभ्यां	राढभिः
राजे	राढभ्यां	राढभ्यः
राजः	राढभ्यां	राढभ्यः
राजः	राजोः	राजाम्
राजि	राजोः	राट्सु

एवं विश्वसृट्, परिमृट्, देवेद्, इतीमे सृज
मृज यज धातुनिष्पन्नाः, परिब्राट् च ॥

125. जकारान्तः पुंलिङ्गो भृदशब्दः ।

भृट्	भृजौ	भृजः
भृजं	भृजौ	भृजः
भृजा	भृढभ्यां	भृढभिः
स. भृजिः	भृजोः	भृट्सु

126. जकारान्तः पुंलिङ्गो विभ्रादशब्दः ।

विभ्राक्, विभ्राद्	विभ्राजौ	विभ्राजः
त्. विभ्राजा	विभ्राग्भ्यां } विभ्राढभ्यां }	विभ्राग्भिः } विभ्राढभिः }
ष. विभ्राजः	विभ्राजोः	विभ्राजाम्
स. विभ्राजि	विभ्राजोः	विभ्राक्षु, विभ्राट्सु

127. जकारान्तः पुंलिङ्गो युक्त्वदः ।

युद्	युज्ञौ	युज्ञः
युञ्जन्	युज्ञौ	युजः

शेषं भिषक्तव्यवत् ।

समाधात्रर्थको युक्त्वदो भिषक्तव्यवत् ।

128. णकारान्तः पुंलिङ्गः सुगणशब्दः ।

सुगण्	सुगणौ	सुगणः
त्, सुगणा	सुगणभ्यां	सुगणिभः
स., सुगणि	सुगणोः	सुगणसु

129. थकारान्तः पुंलिङ्गः अग्निमच्छब्दः ।

अग्निमत्	अग्निमथौ	अग्निमथः
त्, अग्निमथा	अग्निमञ्चां	अग्निमञ्चिः
स. अग्निमथि	अग्निमथोः	अग्निमत्सु

130. धकारान्तः पुंलिङ्गो बुध्यब्दः ।

भुत्	बुधौ	बुधः
बुधं	बुधौ	बुधः
बुधा	भुञ्चां	भुञ्चिः
बुधे	भुञ्चां	भुञ्चः
बुधः	भुञ्चां	भुञ्चः
बुधः	बुधोः	बुधाम्
बुधि	बुधोः	भुत्सु

131. नकारान्तः पुंलिङ्गः पूषन्‌शब्दः ।

पूषा	पूषणौ	पूषणः
पूषणं	पूषणौ	पूषणः
पूषणा	पूषभ्यां	पूषभिः
पूषिण् } स.	पूषणोः	पूषसु
पूषणि }		
हे पूषन्	हे पूषणौ	हे पूषणः
	एवम् अर्यमा ॥	

132. नकारान्तः पुंलिङ्गो वृत्रहन्‌शब्दः ।

वृत्रहा	वृत्रहणौ	वृत्रहणः
वृत्रहणं	वृत्रहणौ	वृत्रघः
वृत्रघा	वृत्रहभ्यां	वृत्रहभिः
वृत्रघि } स.	वृत्रघोः	वृत्रहसु
वृत्रहणि }		
हे वृत्रहन्	हे वृत्रहणौ	हे वृत्रहणः
एवं ब्रह्महा, भ्रूणहा इत्यादयो हनधात्वन्ताः ॥		

133. नकारान्तः पुंलिङ्गः श्वन्‌शब्दः ।

श्वा	श्वानौ	श्वानः
श्वानं	श्वानौ	शुनः
शुना	श्वभ्यां	श्वभिः

शुने	श्वभ्यां	श्वभ्यः
शुनः	श्वभ्यां	श्वभ्यः
शुनः	शुनोः	शुनाम्
शुनि	शुनोः	श्वसु
हे श्वन्	हे श्वानौ	हे श्वानः

134. नकारान्तः पुंलिङ्गो युवनशब्दः ।

युवा	युवानौ	युवानः
युवानं	युवानौ	यूनः
यूना	युवभ्यां	युवभिः
यूने	युवभ्यां	युवभ्यः
यूनः	युवभ्यां	युवभ्यः
यूनः	यूनोः	यूनाम्
यूनि	यूनोः	युवसु
हे युवन्	हे युवानौ	हे युवानः

135. नकारान्तः पुंलिङ्गो मधवनशब्दः ।

मधवा	मधवानौ	मधवानः
मधवानं	मधवानौ	मधोनः
मधोना	मधवभ्यां	मधवभिः
मधोने	मधवभ्यां	मधवभ्यः
मधोनः	मधवभ्यां	मधवभ्यः

मघोनः	मघोनोः	मघोनाम्
मघोनि	मघोनोः	मघवसु
हे मघवन्	हे मघवानौ	हे मघवानः
अस्य धीमच्छब्दवदपि	रूपम्—	
मघवान् मघवन्तौ मघवन्तः इत्यादि ।		

136. नकारान्तः पुंलिङ्गोऽर्वनशब्दः ।

अर्वा	अर्वन्तौ	अर्वन्तः
शेषं धीमच्छब्दवत् ।		

137. नकारान्तः पुंलिङ्गः पथिनशब्दः ।

पन्थाः	पन्थानौ	पन्थानः
पन्थानं	पन्थानौ	पथः
पथा	पथिभ्यां	पथिभिः
पथे	पथिभ्यां	पथिभ्यः
पथः	पथिभ्यां	पथिभ्यः
पथः	पथोः	पथाम्
पथि	पथोः	पथिषु
एवं मन्थाः ॥		

138. नकारान्तः पुंलिङ्गः क्रम्भुक्षिनशब्दः ।

क्रम्भुक्षाः	क्रम्भुक्षाणौ	क्रम्भुक्षाणः
क्रम्भुक्षाणम्	क्रम्भुक्षाणौ	क्रम्भुक्षः

त्, क्रमुक्षा क्रमुक्षिभ्यां क्रमुक्षिभिः
स. क्रमुक्षि क्रमुक्षोः क्रमुक्षिषु

139. सकारान्तः पुंलिङ्गो दोशशब्दः ।

दोः	दोषौ	दोषः
दोषं	दोषौ	दोषः, दोष्णः
दोषा {	दोभ्यां {	दोर्भिः {
दोष्णा {	दोषभ्यां {	दोषभिः {
दोषे {	दोभ्यां {	दोभ्यः {
दोष्णे {	दोषभ्यां {	दोषभ्यः {
दोषः {	दोभ्यां {	दोभ्यः {
दोष्णः {	दोषभ्यां {	दोषभ्यः {
दोषः {	दोषोः {	दोषाम् {
दोष्णः {	दोष्णोः {	दोष्णाम् {
दोषि {	दोषोः {	दोष्णु {
दोष्णि {	दोष्णोः {	दोषसु {
हे दोः	हे दोषौ	हे दोषः

140. सकारान्तः पुंलिङ्गः पुंसशब्दः ।

पुमान् पुमांसौ पुमांसः
पुमांसं पुमांसौ

पुंसा	पुंभ्यां	पुंभिः
पुंसे	पुंभ्यां	पुंभ्यः
पुंसः	पुंभ्यां	पुंभ्यः
पुंसः	पुंसोः	पुंसाम्
पुंसि	पुंसोः	पुंसु
हे पुमन्	हे पुमांसौ	हे पुमांसः

141. सकारान्तः पुंलिङ्ग उशनसूशब्दः ।

उशना	उशनसौ	उशनसः
हे उशनन्		
हे उशन		
हे उशनः		

शेषं वेधशशब्दवत् ।

142. सकारान्तः पुंलिङ्गः अनेहस्शब्दः ।

अनेहा	अनेहसौ	अनेहसः
	शेषं वेधशशब्दवत् ।	

एवं पुरुदंसा ॥

143. हकारान्तः पुंलिङ्गो दुहशब्दः ।

धुक्	दुहौ	दुहः
दुहं	दुहौ	दुहः
दुहा	धुग्भ्यां	धुरिभः

दुहे	धुग्भ्यां	धुग्भ्यः
दुहः	धुग्भ्यां	धुग्भ्यः
दुहः	दुहोः	दुहाम्
दुहि	दुहोः	धुक्षु
हे धुक्	हे दुहौ	हे दुहः

144. हकारान्तः पुंलिङ्गो विश्ववाहशब्दः ।

विश्ववाद्	विश्ववाहौ	विश्ववाहः
विश्ववाहं	विश्ववाहौ	विश्वौहः
विश्वौहा	विश्ववादभ्यां	विश्ववादभिः
विश्वौहे	विश्ववादभ्यां	विश्ववादभ्यः
विश्वौहः	विश्ववादभ्यां	विश्ववादभ्यः
विश्वौहः	विश्वौहोः	विश्वौहाम्
विश्वौहि	विश्वौहोः	विश्ववादसु
हे विश्ववाद्	हे विश्ववाहौ	हे विश्ववाहः

एवं राजवाद् इत्यादयः ॥

145. हकारान्तः पुंलिङ्गस्तुरासाहशब्दः ।

तुराषाद्	तुरासाहौ	तुरासाहः
तुरासाहं	तुरासाहौ	तुरासाहः
तुरासाहा	तुराषादभ्यां	तुराषादभिः
तुरासाहे	तुराषादभ्यां	तुराषादभ्यः
तुरासाहः	तुराषादभ्यां	तुराषादभ्यः

तुरासाहः
तुरासाहि
हे तुराषाद्

तुरासाहोः
तुरासाहोः
हे तुरासाहौ

तुरासाहाम्
तुराषाट्सु
हे तुरासाहः

146. हकारान्तः पुंलिङ्गः अनद्वान्द्वः ।

अनद्वान्	अनद्वाहौ	अनद्वाहः
अनद्वाहम्	अनद्वाहौ	अनद्वहः
अनद्वहा	अनद्वज्ञाम्	अनद्वज्ञिः
अनद्वहे	अनद्वज्ञाम्	अनद्वज्ञः
अनद्वहः	अनद्वज्ञाम्	अनद्वज्ञः
अनद्वहिः	अनद्वहोः	अनद्वहाम्
हे अनद्वन्	हे अनद्वाहौ	अनद्वत्सु
		हे अनद्वाहः

॥ इति हलन्तपुंलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

147. पकारान्तस्त्रीलिङ्गः अप्छब्दो
नित्यं बहुवचनान्तः ।

आपः, अपः, अद्विः, अज्ञः, अज्ञः, अपाम्,
अप्सु ।

148. षकारान्तस्त्रीलिङ्गः सजूशशब्दः ।

प्र. सजूः	सजुषौ	सजुषः
तृ. सजुषा	सजूभ्यां	सजूर्भिः
स. सजुषि	सजुषोः	सजूषु

149. सकारान्तः स्त्रीलिङ्गः भासशब्दः ।

प्र. भाः	भासौ	भासः
तृ. भासा	भास्यां	भासिः
स. भासि	भासोः	भासु

150. सकारान्तः स्त्रीलिङ्गः आशीशशब्दः ।

प्र. आशीः	आशिषौ	आशिषः
तृ. आशिषा	आशीभ्याम्	आशीर्भिः
स. आशिषि	आशिषोः	आशीषु

151. हकारान्तः स्त्रीलिङ्गः उपानच्छब्दः ।

प्र. उपानत्	उपानहौ	उपानहः
तृ. उपानहा	उपानन्धाम्	उपानन्दिः
स. उपानहि	उपानहोः	उपानत्सु

उष्णिकछब्दो धुकछब्दवत् ।

॥ इति हृलन्तस्त्रीलिङ्गविशेषशब्दाः ।

152. चकारान्तनपुंसकलिङ्गः प्राक्छब्दः
सुवाक्षब्दवत् । एवं परागादयः ॥

153. चकारान्तनपुंसकलिङ्गः प्रत्यक्षब्दः ।

प्रत्यक्	प्रतीची	प्रत्यश्चि
प्रत्यक्	प्रतीची	प्रत्यश्चि
	शेषं पुंवत् ।	
	एवं सम्यगादयः ॥	

154. चकारान्तनपुंसकलिङ्गः अन्वक्षब्दः ।

अन्वक्	अनूची	अन्वश्चि
अन्वक्	अनूची	अन्वश्चि
	शेषं पुंवत् ।	

155. चकारान्तनपुंसकलिङ्गः उदक्षब्दः ।

उदक्	उदीची	उदश्चि
उदक्	उदीची	उदश्चि
	शेषं पुंवत् ।	

156. चकारान्तनपुंसकलिङ्गस्तिर्यक्षब्दः ।

तिर्यक्	तिरश्ची	तिर्यश्चि
तिर्यक्	तिरश्ची	तिर्यश्चि
	शेषं पुंवत् ।	
	इत्याद्यूह्म् ।	

157. नकारान्तनपुंसकलिङ्गः अहनशब्दः ।

अहः	अही, अहनी	अहानि
अहः	अही, अहनी	अहानि
अहा	अहोभ्याम्	अहोभिः
अहे	अहोभ्याम्	अहोभ्यः
अहः	अहोभ्याम्	अहोभ्यः
अहः	अहोः	अहाम्
अहि, अहनि	अहोः	अहस्तु
हे अहः	हे अही, हे अहनी	हे अहानि

158. रेकान्तनपुंसकलिङ्गो वार्षब्दः ।

प्र-द्वि. वा:	वारी	वारि
तृ. वारा	वाभ्या	वार्भिः
स. वारि	वारोः	वार्षु

159. सकारान्तनपुंसकलिङ्गः धनुशशब्दः ।

प्र-द्वि. धनुः	धनुषी	धनूषि
तृ. धनुषा	धनुभ्या	धनुर्भिः
स. धनुषि	धनुषोः	धनुषु

160. सकारान्तनपुंसकलिङ्गः शोचिशशब्दः ।

प्र-द्वि, शोचि:	शोचिषी	शोचीषि
तृ, शोचिषा	शोचिभ्या	शोचिभिः
स, शोचिषि	शोचिषोः	शोचिषु

एवं रोचि: इत्यादयः ॥

॥ इति हलन्तनपुंसकलिङ्गविशेषशब्दाः ॥

॥ संख्यावाचकशब्दाः ॥

161. एकशब्दः नित्यैकवचनान्तः ।

पुंलिङ्गे	खीलिङ्गे	नपुंसकलिङ्गे
एकः	एका	एकं
एकं	एकां	एकं
एकेन	एकया	एकेन
एकसै	एकस्यै	एकसै
एकसात्	एकस्याः	एकसात्
एकस्य	एकस्याः	एकस्य
एकसिन्	एकस्याम्	एकसिन्

162. इकारान्तः पुंलिङ्गो नित्यद्विवचनान्तः
द्विशब्दः ।

द्वौ द्वौ द्वाभ्यां द्वाभ्यां द्वाभ्यां द्वयोः द्वयोः ।

स्थीलिङ्गे } द्वे द्वे द्वाभ्याम् इत्यादि ।
नपुंसकलिङ्गे }

163. इकारान्तः पुंलिङ्गो नित्यवहुवचनान्तः
त्रिशब्दः ।

त्रयः त्रीन् हिभिः त्रिभ्यः त्रिभ्यः त्रयाणां त्रिषु ।

स्थीलिङ्गे—तिस्पः तिस्पः तिसुभिः तिसृभ्यः तिसृभ्यः
तिसृणां तिसृषु ।

नपुंसकलिङ्गे—त्रीणि त्रीणि त्रिभिः त्रिभ्यः त्रिभ्यः
त्रयाणां त्रिषु ।

164. रेफान्तः पुंलिङ्गः चतुशशब्दः नित्यं
वहुवचनान्तः ।

चत्वारः चतुरः चतुर्भिः चतुर्भ्यः चतुर्भ्यः चतुर्णा
चतुर्षु ।

स्थीलिङ्गे—चतस्पः चतस्पः चतसुभिः चतसृभ्यः
चतसृभ्यः चतसृणां चतसृषु ।

नपुंसकलिङ्गे—चत्वारि चत्वारि चतुर्भिः चतुर्भ्यः
चतुर्भ्यः चतुर्णा चतुर्षु ।

१६५. नकारान्तः पञ्चशब्दः नित्यं बहुवचनान्तः
लिङ्गत्रयेऽपि साधारणः ।

पञ्च पञ्च पञ्चभिः पञ्चभ्यः पञ्चभ्यः पञ्चानां पञ्चसु
एवं सप्त नव दश ॥

१६६. षकारान्तः षट् शब्दो नित्यं बहुवचनान्तः
लिङ्गत्रयेऽपि साधारणः ।

षट् षट् षड्भिः षट्भ्यः षट्भ्यः पणां षट्सु ।

१६७. नकारान्तः अष्टन् शब्दः नित्यं बहुवचनान्तः
लिङ्गत्रयेऽपि साधारणः ।

अष्टौ-अष्ट, अष्टौ-अष्ट, अष्टाभिः-अष्टभिः,
अष्टाभ्यः-अष्टभ्यः, अष्टाभ्यः-अष्टभ्यः, अष्टानाम्,
अष्टासु-अष्टसु ।

१६८. इकारान्तः कतिशब्दः नित्यं बहुवचनान्तः
लिङ्गत्रयेऽपि साधारणः ।

कति कति कतिभिः कतिभ्यः कतिभ्यः कतीनां
कतिषु ।

169. अकारान्तः पुंलिङ्गः प्रथमशब्दः ।

प्रथमः प्रथमौ प्रथमे, प्रथमाः
हे प्रथम हे प्रथमौ हे प्रथमे, हे प्रथमाः
शेषं रामशब्दवत् ।

एवं चरमः, अल्पः, अर्धः, कतिपयः—एते,
द्वयः, द्वितयः, त्रयः, त्रितयः, चतुष्टयः, पञ्चतयः—
इत्यादयस्तयबन्ताश्च ॥

खीटिङ्गः प्रथमाशब्दः रमाशब्दवत् ।

नपुंसकलिङ्गः प्रथमशब्दः ज्ञानशब्दवत् ।

170. अकारान्तः पुंलिङ्गः द्वितीयशब्दः ।

द्वितीयः द्वितीयौ द्वितीयाः
द्वितीयं द्वितीयौ द्वितीयान्
द्वितीयेन द्वितीयाभ्यां द्वितीयैः
द्वितीयसौ, द्वितीयाय द्वितीयाभ्यां द्वितीयेभ्यः
द्वितीयसात्, द्वितीयात् द्वितीयाभ्यां द्वितीयेभ्यः
द्वितीयस्य द्वितीययोः द्वितीयानां
द्वितीयस्मिन्, द्वितीये द्वितीययोः द्वितीयेषु
हे द्वितीय हे द्वितीयौ हे द्वितीयाः

एवं तृतीयः ॥

171. आकारान्तः स्त्रीलिङ्गो द्वितीयशब्दः ।

द्वितीया	द्वितीये	द्वितीयाः
द्वितीयां	द्वितीये	द्वितीयाः
द्वितीयया	द्वितीयाभ्यां	द्वितीयाभिः
द्वितीयस्यै, द्वितीयायै	द्वितीयाभ्यां	द्वितीयाभ्यः
द्वितीयस्याः } द्वितीयायाः }	द्वितीयाभ्यां	द्वितीयाभ्यः
द्वितीयस्याः } द्वितीयायाः }	द्वितीयोः	द्वितीयानाम्
द्वितीयस्यां } द्वितीयायां }	द्वितीयोः	द्वितीयासु

एवं तृतीया ॥

172. अकारान्तनपुंसकलिङ्गो द्वितीयशब्दः ।

द्वितीयं	द्वितीये	द्वितीयानि
द्वितीयं	द्वितीये	द्वितीयानि
शेषं पुंवत् ।		

एवं तृतीयशब्दोऽपि ॥

इति संख्यावाचकशब्दाः ।

SGDF

INDEX

Serial No.	Page		Serial No.	Page	
अग्रिमथ् (पुं)	129	56	उभ	45	20
अजर (नपुं)	111	49	उभय (पुं)	46	21
अदस् (पुं)	38	18	उशनस्	141	61
अदस् (ब्री)	39	„	उधिन्द्		64
अदस् (नपुं)	40	„	ऋभुक्षिन्	138	59
अनडुह्	146	63	एक (पुं)	161	67
अनेहस्	142	61	एक (नपुं)		„ „
अन्वच् (पुं)	118	53	एका (ब्री)		„ „
अन्वच् (नपुं)	154	65	एतद् (पुं)	29	15
अप्	147	63	एतद् (ब्री)	30	„
अर्वन्	136	59	एतद् (नपुं)	31	„
अष्टन्	167	69	औडुलोमि	91	41
असूज्	72	34	ककुभ्	67	31
अस्मद्	42	19	कतर (नपुं)	25	13
अहन्	157	66	कति	168	69
आत्मन्	55	25	कर्तृ	18	10
आशीस्	150	64	किम् (पुं)	32	16
इदम् (पुं)	35	17	किम् (ब्री)	33	„
इदम् (ब्री)	36	„	किम् (नपुं)	34	„
इदम् (नपुं)	37	„	क्रोष्टु	97	44
उदच् (पुं)	119	53	शुध्	66	31
उदच् (नपुं)	155	65	खलूप्	98	44
उपानद्	151	64	गिर्	68	32

Serial No. Page

Serial No. Page

गुणिन् (पुं)	56	26	दिविषद्	53	24
गुणिन् (नपुं)	81	37	दिश्	70	33
गो	6	4	दुह् (पुं)	143	61
गौरी	9	5	दोस् (पुं)	139	60
ग्लौ	104	47	द्वि	162	68
चतुर्	164	68	द्वितीय (पुं)	170	70
जरा	105	47	द्वितीय (नपुं)	172	71
जेलमुच्	47	21	द्वितीया (ब्री)	171	,
ज्ञान	13	7	द्विष्	59	27
तटित्		30	धातृ	4	3
तद् (पुं)	22	12	धनुस्	159	66
तद् (ब्री)	23	13	धीमत्	51	23
तद् (नपुं)	24	,	धेनु	10	6
ताहश् (पुं)	58	27	नामन्	79	35
ताहश् (नपुं)	82	37	निर्जर (पुं)	86	38
तिर्यच् (पुं)	120	53	निश्		32
तिर्यच् (नपुं)	156	65	नृ	101	45
तुदत् (नपुं)	75	34	नेम (पुं)	43	19
तुरासाह्	145	62	पचत् (पुं)	50	23
त्रि	163	68	पचत् (नपुं)	76	35
त्वच्	64	30	पञ्चन्	165	69
त्वत्		20	पति	90	41
दधत् (नपुं)	74	34	पथिन्	137	59
दधि	112	50	परी	95	43
दामन्		31	पितृ	5	3
दिव्	69	32	पुंस्	140	60

Serial No.	Page		Serial No.	Page	
पूर्व (पुं)	44	20	मातृ	12	7
पूषन्	131	57	मृदु	17	9
प्रत्यच् (पुं)	117	52	यकृत्	73	34
प्रत्यच् (नपुं)	153	65	थद् (पुं)	26	14 ^a
प्रथम	169	70	यद् (ब्री)	27	,
प्रधि (नपुं)	113	50	यद् (नपुं)	28	,
प्रधी	93	42	युज् (पुं)	127	56
प्ररि (नपुं)	115	51	युवन्	134	58
प्राच् (पुं)	116	52	युष्मद्	41	19
प्राच् (नपुं)	152	65	रमा	7	4
प्राच् (पूजार्थक)			राज्	124	55
अञ्जुधात्वन्तः)	121	54	राजन्	54	25
प्राछ् (पुं)	123	,,	राम	1	1
बुध् (पुं)	130	56	रै	103	46
भवत्		20	लक्ष्मी	108	48
भास्	149	64	लिह् (पुं)	63	29
भिषज्	48	22	लिह् (नपुं)	85	38
भृज्	125	55	वधू	11	6
भू	109	49	वर्मन्	80	36
मघवन्	135	58	वातप्रमो	96	43
मति	8	5	वार्	158	66
मधु	16	9	वारि	14	8
मनस्	84	37	विद्वस्	62	29
मरुत्	49	22	विपाश्		32
महत् (पुं)	52	24	विभ्राज्	126	55
महत् (नपुं)	77	35	विश्	57	26

	Serial No.	Page		Serial No.	Page
विश्वा	87	39	सितत्विष् (नपुं)	83	37
विश्वाह्	144	62	सीमन्		31
वृत्रहन्	132	57	सुगण् (पुं)	128	56
वेधस्	60	28	सुधि (नपुं)	114	51
शंभु	3	2	सुधी	92	42
शरद्		30	सुवाच् (नपुं)	71	33
शुचि	15	8	सुवृच् (पुं)	122	54
शोचिस्	160	67	से	102	46
श्री	107	48	सेनानी	94	43
श्रयस्	61	28	स्त्री	106	48
श्वन्	133	57	स्वज्	65	30
षष्	166	69	स्वभू	100	45
सखि	89	40	स्वस्त्र	110	49
सजूष्	148	64	हरि	2	2
संपद्		30	हरित्		30
सर्व (पुं)	19	11	हाहा	88	40
सर्व (नपुं)	21	12	हूहू	99	45
सर्वा	20	11	हृद्	78	35

36	08	(P)	201	08	78	
38			200	70	111	
39	891	(P)	200	36	881	
40	111	(P)	200	35	00	
41	20			3	6	
42	18	(P)	200	08		
43	981	(P)	200	88	61	
44	301		200	00	981	
45	18			1	701	
46	301			3	10	
47	20			5	88	
48	001			2	001	
49	011			00	08	
50				00		
51	88			10	811	
52	100			11	61	
53	100			11	12	
54	67			11	08	

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ
E 918

SGDF

Sri Gurugram Digital Foundation

USEFUL SCHOOL TEXT-BOOKS

RAGHUVAMŚA Cantos 3 & 4

Text only As.

RAGHUVAMŚA canto 15 , , As. 5

For copies apply to:—

The Manager,

SRI BALAMANORAMA PRESS,

MYLAPORE, MADRAS.

SGDF

Sri Gagendranath Digital Foundation